

גוט שבת Gut Sábész

21. évfolyam 26. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:20 • א' אדר ב' תשע"ט • 2019. 3. 8. • פרשת פקודי • Szombat kimenetele: 18:26

A Szovjetunió üldözöttjéből űrkutató

Izrael meghódítja a Holdat

Február 22-én lélegzetvisszafojtva figyeltük, hogy indul útjára az izraeli űrhajó, amit *Mózes öt könyve* közül az elsőről *Berésit*nek neveztek el. A Berésit az jelenti: kezdet, ezzel a szóval kezdődik a Tóra – és, ha minden jól megy, azt is fogja jelenti, hogy az aprócska Izrael a 4. állam, amelyik járművet küldött a Holdra. Az embert nem szállító jármű úticingja ugyanis a Hold, ahol a tervek szerint április 11-én száll majd le, hogy méréseket végezzen az égitest mágneses mezőjével kapcsolatban. A Berésit két izraeli vállalat magánprojektje, és szinte kizárólag ismert zsidó filantrópok adományaiból finanszírozzák.

Bár a kutatókat természetesen a száraz mérési adatok is érdeklik, az űrhajó elindításának egyik legfontosabb célja az oktatás. Számos oktatási projekt kapcsolódik hozzá, az okostelefonos

applikációktól az államelnök rezidenciáján rendezett pizsmapartiig a kilövés éjszakáján. Az űrhajó egy nanotechnológiával pénzérme nagyságú fémlapocskára írt, héber nyelvű Bibliát, valamint egy időkapszulát is magával vitt, benne az izraeli Függetlenségi Nyilatkozat, a nemzeti himnusz, egy holokauszt-túlélő emlékiratai, gyerekrajzok az űrről és a Holdról, az úti ima, valamint a néhai Simon Peresz egykori elnök egy jegyzete.

Ahogy az Izraelben lenni szokott, a kutatásban a legkülönbözőbb gyökerű kutatók vesznek részt. Az egyik legmegrendítőbb története a csapat egyik vallásos tagjának van. A 68 éves Alexander Friedman gyerekkorában egy vályogviskóban élt édesanyjával és nagyszüleiével Moszkvában. Élete első hét évében nem is ismerte édesapját, a szovjet hadsereg mérnökét, őt ugyanis le tartóztatták és egy kazahsztáni

munkatáborba száműzték, amiért pénzt gyűjtött, hogy szovjet zsidókat menekíthessen Izraelbe. A hagyományokhoz ragaszkodó lubavicsi haszid család folyamatos életveszélyben volt a Szovjetunióban, míg végül 1970-ben kivándorolhattak Izraelbe egy csapat refuznyikkal együtt.

Friedman, aki mára 7 gyerek édesapja és 21 unoka nagypapája, a Berésit projektben rendszermérnökként dolgozik és ő vezeti a kontrollszoba 25 fős csapatát. Egy hangüzenetben így vallott arról, mit jelent számára a Berésit: „Ez egy felemelő pillanat és számomra egy személyes és egy nemzeti kör lezárta is egyben. Az a srác, akit Oroszországban nem vettek fel az egyetemre, hogy fizikusnak tanuljon, csak mert zsidó volt, ma egy olyan csapat tagja, amelyik űrhajót indít el benne egy lemezzel, ami az egész zsidó Bibliát tartalmazza.”

Nyílt nap a Bét Menáchemben

2019. március 25.

Önálló gondolkodásra nevelés, magas szintű világi oktatás, pozitív zsidó identitás, egyéni fejlesztési lehetőségek és tehetséggondozás. Ez a Bét Menáchem. Ismerjen meg minket és regisztráljon március 25-i iskolai és óvodai nyílt napunkra!

Általános iskolai nyílt napunk:

2019. március 25. 8:45

Óvodai nyílt napunk:

2019. március 25. 10:15

A Bét Menáchemben

- Kétnyelvű képzésben vesznek részt a gyermekek anyanyelvi pedagógusok segítségével
- Korosztályonként differenciált, kis létszámú csoportokban/osztályokban folyik az oktatás
- Pozitív megerősítést hangsúlyozó nevelési módszereket alkalmazunk
- Segítő szakembereket biztosítunk: fejlesztőpedagógus, logopédus, mozgásterapeuta
- Elősegítjük a pozitív zsidó identitás kialakítását
- Hangsúlyt fektetünk a zsidó hagyományok, szokások megismerésére és elsajátítására
- Napi négyzseri étkezést biztosítunk: friss, ízletes, helyben készült kóser ételek

Regisztráljon a nyílt napra az iskola@zsido.com e-mail címen!

További információ:

www.zsidoiskola.hu/felvetel/

Kis kép: Alexander Friedman;

Nagy kép: A Berésit projekt kontrollszobája, baloldalt középen Friedmannal

Hetiszakasz

Pekudé

A *Pekudé* (2Mózes 38:21-40:38.) szakasz a Hajlék építésének számadásával foglalkozik. Ennyi és ennyi arany, ezüst stb. jött be a gyűjtőakció során, amiből ennyit és ennyit fordítottak ilyen és ilyen célokra. Sokkal több nyersanyag jött be, mint amire szükség volt, a

maradékot a Hajlék (Szentély) kincstárában helyezték el. A Hajlékot a mesteremberek darabokban készítették el, majd elhozták Mózeshez, aki összeszerelte a részeket és felállította a Hajlékot az egyiptomi kivonulás utáni második év első hónapjának elsején.

Zsidó híradó

25 éves a Tábori Rabinátus

A katonáknak szükségük van a hitre, amely megkönnyíti szolgálatukat, és szükségük van a tábori lelkészekre, akik közéjük viszik a szeretetet és a törődést – mondta a honvédelmi miniszter a tábori lelkészi szolgálat újraelépítésének 25. évfordulója alkalmából február 26-án rendezett ünnepségen Budapesten.

Áder János köztársasági elnök levélben köszöntötte a résztvevőket. Azt írta: a honvédségben az egyházi jelenlét nem pusztán a vallásukat gyakorlók támasza, hanem „felekezeten túli lelki gondozás, a sajátos élethelyzethez alkalmazkodó egyedi pasztoráció”.

Györfi László, az EMIH elnöke azt mondta: a 21. század elején a tábori rabinátus szerepe nehezen összehasonlítható a múlt századi, illetve korábbi szolgálattal. Ugyan-

akkor mindent megtesznek, hogy a messzi földön szolgálatot teljesítő katonáknak biztosítsák vallásuk gyakorlását és támogassák családtagjaikat.

Az ünnepségen részt vett mások mellett Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek, Veres András, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Németh Szilárd, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, Soltesz Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, Jákob János dandártábornok, protestáns tábori püspök. A tábori rabinátust Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija, Frölich Róbert volt tábori főrabbi és Totha Péter Joel, a Tábori Rabinátus vezető tábori főrabbi képviselték.

forrás: zsidó.com

Tanítható a Tóra szeretete?

Eheti szakaszunk a Tóra múlt heti témáját folytatja, amelyben eleinknek a Miskán-építés iránt érzett lelkesedését, valamint annak megerőltető munkálatai felé tanúsított elköteleződését ecseteli. Miután Isten közölte a sivatagi szentély felépítésére vonatkozó utasításait, a Tóra az egészet lezárhatta volna annyival, hogy azt mondja „vőjáászuken (és így tettek),” ehelyett azonban azt kezdi el kifejteni, hogy pontosan miként is építették azt fel.

Vajon ebben az esetben miért bocsátkozik a Tóra ilyen részletes leírásba, noha általában pedig oly' takarékos a szavakkal?

Mikor egy tanár valamit szeretne átadni diákjainak, azzal egyidőben az érdeklődést is fel akarja bennük kelteni, hogy utána már maguk a tanulók akarják követni annak tanításait, utasításait. Ebben a tekintetben a Tóra sem más. A Tóra az útmutatások könyve, így célja hogy tanulóiba oltsa a tradíciója iránti szenvedélyt.

A törvénynek nem lakhatunk jól csupán a betűjével, annak szellemére is éhesek kell legyünk. Éppen ezért, a Tóra két teljes sza-

kaszt szentel ennek a hangulatnak a leírására, hogy érezzük, milyen légkör honolt őseink otthonában, hogy rajtuk keresztül mi is megérthessük a Tóra iránti lelkesedésüknek és törvényei iránti elkötelezettségük forrását. Hogy ne csak arra tanítson meg, hogy miként engedelmeskedjünk az isteni törvényeknek, hanem arra is, hogy miért.

Megannyi zsidó felnőttel beszéltem a Talmud Tórában eltöltött éveikről. Sokakban ezek a fiatalkori emlékek nem sok kellemes nyomot hagytak, mivel a tanárok az érdeklődésük felkeltése helyett sokszor csak pálcával igyekeztek őket ösztönözni. Azt megtanulták, miként tanulják a Tórát, de azt nem, hogy miként szeressék.

Mikor gyermekeink tanításáról kezdünk gondoskodni, sose tévesszük szem elől: nem érhetjük be csupán a fegyelmezett elköteleződésükkel, az őszinte, belülről táplálkozó meggyőződés kifejlődését kell mindenek előtt elősegítsük számukra.

Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Lazar Gurkow rabbi
írása nyomán

A TETT A LÉNYEG

EMIH technikai szám: **1287**

Egyházi **1%**

www.zsidó.com

EMIH
Egyházi Minisztérium
Köznevelési és Kulturális Hivatal

Ételosztás
Felvonulási tér, Budapest
2016

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 17.20 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 13.00 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

17.00 **Az áldozatok titka** (Szabó György Menáchem előadása);

18.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás

9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*

17.10 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Szombat: 9.15 Hetiszakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Péntek: 18.00 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.00 Szombatfogadás, *Kidus*

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt A felejtethetlen zsidó

Lubavicsi családból származom. Felmenőim Oroszországban és Németországban éltek, de én már Crown Heights-ban születtem, 1958-ban. Amikor anyám állapotos lett velem, elment apámmal a Rebbehez, hogy az áldását kérjék. Abban az időben sok vallásos asszony kendővel átkötött, rövid parókát hordott. A Rebbe azt tanította, hogy a legjobb teljes parókát viselni, minden egyéb dolog nélkül. Amikor meglátta anyámat, így szólt: „Fél paróka fél áldás, teljes paróka teljes áldás”.

Miután a Rebbe megáldotta a szüleimet, megkérte anyámat, hogy hagyja magára apámmal. Ezután kinyitott egy fiókot, és pénzt vett elő. Elég nagy összeget. Odaadta apámnak, és azt mondta, hogy menjen el Manhattanbe, keresse meg azt a parókaszalont, ahol a Broadway színészei is vásárolnak, és vegye meg a legszebb parókát anyámnak, amit csak talál. Ez csak egyetlen példa törődött a családdal.

Apám postai bélyegekkel üzletelt abban az időben. Emiatt sokat utazott, különösen Közép- és Dél-Amerikába. Ott bélyegeket vásárolt, amiket azután európai gyűjtőknek értékesített. A Rebbe még arra is gondolt, hogy szóljon a titkárságának, hogy a külföldi bélyegeket tegyék el apámnak.

1972-ben apám hosszabb útra indult, többek között a nicaraguai Managuába. Leírta az egész, három hétre szóló útitervét a Rebbének és az áldását kérte egy biztonságos utazáshoz. A Rebbe megáldotta, de kérte, hogy ne kapkodja el a dolgot. Tehát megáldotta az útját, de azt ja-

vasolta, hogy csak később induljon el. Apám ezért elhalasztotta az utat. Nem sokkal később heves földrengés rázta meg Managuát. 6000 ember meghalt és további 20 000 megsebesült. Több olyan személy, akivel apámnak találkozója lett volna, nem élte túl a katasztrófát. A földrengés

fogadta. Alig volt épen maradt épület, és negyedmillió ember vált hajléktalanná. A repülőtérrel a posta központjába ment, ahol az igazgató rendkívül elcsodálkozott, hogy volt mersze Nicaraguába utazni. Apám elmondta neki az egész történetet, hogy miként mentette meg a

townba, azt mondták neki, hogy nem él egyetlen zsidó sem arrafelé. Apám úgy vélte, hogy mivel a Rebbe küldetésében jár el, nem adhatja fel a keresést. „A Rebbe azért adta nekem ezt az egydolláros, hogy találjak itt egy zsidót, úgyhogy bizonyára meg is találom” – gondolta. Szerzett egy telefonkönyvet és végiglapozta. Egyetlen zsidós hangzású nevet talált. Elment az adott címre, és bekopogott. Egy férfi nyitott ajtót. Apám megkérdezte, hogy zsidó-e. Mondta, hogy igen és beinvitálta apámat a lakásba. Belépve apám azt látta, hogy a szobában olyan vallási képek függnek a falon, melyek nem tették lehetővé, hogy ott maradjon, így meghívta a férfit, hogy töltsen vele a szombatot a szállodában. A férfi belegyezt és az a szombat teljesen megváltoztatta az életét. Miután apám átadta neki a Rebbe egydollárosát, a férfi megkérte apámat, hogy a legközelebbi útja alkalmával hozzon neki egy képet a Rebbéről.

Apám így is tett. Amikor később ismét ellátogatott a férfi lakásába, azt látta, hogy a falakról eltűntek a tilalmas képek, és csak a Rebbe képek voltak kiakasztva. Apám tartotta vele a kapcsolatot, és amikor elhunyt, teljesítette a kérését, hogy valódi zsidó temetést kapjon.

Ez mind a Rebbe által küldött egydollárosnak volt köszönhető. Egy apró micva, mely hatalmas változásokat idézett elő.

Menachem Mendel Nemes

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

*Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe*

**Menachem Mendel Nemes a New York-i Zsidó Gyermek Múzeumának ifjúsági részlegén dolgozik.
Az interjú 2012 júliusában készült.**

hatalmas pusztítást végzett, de apám életben maradt.

Hat hónappal később apám ismét utazni akart és megkérdezte a Rebbét, hogy alkalmas-e az idő. A Rebbe így felelt: „Nézd meg, mit javasol az amerikai Külügyminisztérium”. Apám felhívta a Külügyminisztériumot, ahol a következő tájékoztatást kapta: „A helyzet a földrengés miatt kritikus. Nem javasoljuk, hogy amerikai állampolgárok odautazzanak”.

Három hónappal később apám ismét kikérte a Rebbe tanácsát, aki azt mondta, hogy most már utazhat, de ne felejtse el beadatni a malária és más trópusi betegségek elleni oltásokat.

Amikor apám megérkezett Managuába, hihetetlen látvány

Rebbe az életét. Az igazgató erre így felelt: „Ingyen elviheti az összes bélyeget, amit csak szeretne”. Apám így rendkívül sokat keresett ez alkalommal.

Idővel apám új üzletbe fogott. Bélyegeket kezdett el nyomtatni kis, fejlődő országok számára, ahol ez nem volt megoldható. Amikor tájékoztatta a Rebbét az új tevékenységéről, a Rebbe 200 dollárt adott neki, és közölte, hogy társulni akar az üzletbe. Apám elrakta a bankjegyeket, és ezek attól kezdve mindig nála voltak.

Egy másik alkalommal apám Guyanába utazott, ami rendkívül elmaradott ország volt 1978-ban. A Rebbe adott neki egy dollárt, hogy keressen egy zsidót ott, és adja át neki. Amikor apám megérkezett a fővárosba, George-

Kóser konyha

Mogyoró-
vajás keksz
csokicsipsszel

Tejes

1 pohár mogyoróvaj
200 g vaj (a párve
változathoz margarin)
2 tojás
2 pohár liszt
1 ½ pohár cukor
1 csomag sütőpor
½ pohár csokicsipsz

A vajat a hűtőből kivéve hagyjuk megpuhulni. Villával összetörjük, hozzáadjuk a mogyoróvaját, alaposan összedolgozzuk. A tojásokat egyesével pohárba ütjük, ellenőrizzük, nehogy véresek legyenek, majd a kétféle vaj keverékéhez adjuk. Ismét alaposan összekeverjük. Ehhez a masszához adjuk a száraz hozzávalókat, valamint a csokicsipszet, és összedolgozzuk őket, amíg egyenmű keveréket nem kapunk. Ekkor kisebb diónyi méretű golyókat formálunk belőlük, tetejüket kissé lelapítjuk, és egymástól 2-3 cm távolságra sütőpapírral bélelt sütőlemezre rakosgatjuk. 180 fokra előmelegített sütőben 10-12 perc alatt megsülnek, hagyjuk teljesen kihűlni a kekszeket, mielőtt tálba vagy dobozba szedjük őket, mert amíg nem hűltek ki teljesen, nagyon könnyen szétmorzsalódnak.

Miskolcon „kistestvérünk” született

A miskolci Chábád központ elindította saját *Gut sábesz* magazinját. Újságunk „kistestvére” ugyancsak hetenként jelentkezik, helyi programokkal, érdekességekkel és Tóra-magyarázatokkal Fuchs Jehosua rabbitól. Az egyik első számban a miskolci haszid közösség utolsó rabbijáról, a könyvéről *Jágel Jákov*ként is ismert Chájim Mordecháj Jáakov Gottlieb rabbiról emlékeztek meg az alábbi történettel.

A csodarabbiként számon tartott Jágel Jáakovhoz gyakran fordult Judel Boim, áldását kérve gyermekáldásért, ám a rabbi valamiért erre nem volt hajlandó. Egyik éjjel Judel jó barátja, Izrael Noa Briszk társaival Jágel Jáakov házában Tórát tanult. Egyszer csak Jágel Jáakov igen mély, haszid tanításokról kezdett beszélni, főképpen a gyermekáldásról, és arról, hogy az Örökkévaló megajándékozta az embert gyermekekkel még ak-

kor is, amikor az lehetetlennek tűnik. Amikor Izrael Noa ezt meghallotta, rögtön felismerte, hogy itt az alkalom barátja számára elnyerni a régóta várt áldást. Azonnal rohant Judelhez és meggyőzte, hogy azonnal keljen ki az ágyból és menjen vele Jágel Jáakovhoz. Amikor Judel megérkezett, újra kérte Jágel Jáakovtól az áldást, amit ezúttal meg is kapott. Még abban az évben, az Örökkévalónak hála, Judelnek kislánya született.

Kérdezd a rabbit!

Hogy mossuk meg rituálisan a sérült kezét?

A rabbihoz szóló kérdést ezúttal én magam vetem fel. Hers Méir fiannak megsérült a felső ujjperce. Az orvos rögzítősínt tett rá, amit 6-8 hétig kell viselnie, és nem szabad levenni, nehogy elmozduljon a sérült csont. Felmerült a kérdés, hogy hogyan tud így kenyérevés előtt rituálisan kezét mosni, hogy áldást mond hasson.

A kenyérevés előtti kézmosás nagyon régóta elrendelt szabály, ami minden zsidó emberre vonatkozik. A célja nem az, hogy megtisztítsuk a kezét a piszoktól, hanem hogy rituálisan tisztává tegyük (*Sulchán áru*ch RSZ 158:1.). Ha van a kézen egy kis *chácicá*, vagyis valami, ami megakadályozza, hogy a kézfej csuklóig terjedő részén bőrrel érintkezzen a víz, (pl. ragtapasz, ami levehető), akkor nem tud kezét mosni és nem szabad kenyeret ennie (uo. 161:1-2., 8.). Sőt, bölcseink szerint úgy sem ehet kenyeret, hogy nem ér hozzá, pl. valaki eteti. Ilyen esetben annak, aki a kenyeret eszik, kezét kell mosnia, mert tartunk tőle, hogy evés közben megfedkez-

zik magáról és hozzáér, de annak, aki eteti, nem, mert a kézmosást csak az evésre irták elő a bölcsek (uo. 163:2.). A kézmosást nem lehet kiváltani azzal sem, ha pl. kesztyűt húzva fogja meg a kenyeret (uo. 1.).

A bölcsek csak akkor adnak engedélyt a könnyítésre, ha a környéken sehol sincs víz: ilyenkor be lehet tekernie az embernek mindkét kezét valamibe, hogy ne érjen hozzá a kenyérhez (uo. 1., *Misná brurá* uo. 5., de lásd RSZ: *Széder nótílat jádájim* 22.). Azért nem megfelelő megoldás, ha villával eszi az ember ilyen esetben a kenyeret (lásd *RöMÁ* uo. 1.), vagy például egy szalvétával fogja meg, mert könnyen megfedkezhet

magáról, és mégis hozzáérhet (ugyanazért nem elegendő csak az egyik kezét letakarni) [*Misná brurá* 163:5., 7., 158:4.; *Piszké tsuvot* 163:4.]. A kezét az étkezés végéig letakarva kell tartani, még akkor is, ha úgy döntött az ember, hogy már nem eszik több kenyeret, mert bármikor meggondolhatja magát. Ezért vagy addig, amíg el nem fogy a kenyér, vagy a bencsolás végéig fenn kell hagyni a letakarókat (*RöMÁ* uo. 170:1.; *Piszké tsuvot* 163:3. és a 14. lábjegyzetben).

Hers Méir esete annyiban különbözik a fentiekétől, hogy ő a sérülés miatt csak az egyik kezét nem tudja megmosni, mivel *chácicá* van rajta. Így a megoldás az, hogy a sérült kezére kivételesen kesztyűt húz, amit az étkezés végéig fent hagy, míg a másik kezét az előírt módon megmossa. Sőt, az áldást is a szokott módon mondja el, annak ellenére, hogy abban az „ál nótílat jádájim” a kezek (így, többszámban) megmosására vonatkozik, ő pedig csak az egyik kezét mossa meg. (*Piszké tsuvot* 158:3., 162:16:1. végén).

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch** rabbi
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina**,
Dénes Anna, **Kovács Jichák**, **Molnár Zsófia**
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG